

KONGBERG
KOMMUNE

Årsrapport 2019

Klinisk etikk komité Kongsberg kommune

Innhold

Klinisk etikk komite i Kongsberg kommune.....	3
Hva er et etisk dilemma?	3
Hva kan klinisk etikk komité bidra med?	3
Hva gjør klinisk etikk komite?	3
Etisk kompetanseheving	4
Hvem kan kontakte klinisk etikk komité?	4
Medlemmer i klinisk etikk komite Kongsberg kommune i 2019	4
Møter i klinisk etisk komite 2019	4
Innkomne saker 2019	5
Fagdag om vurdering av samtykkekompetanse 7.11.19.....	5
Aktiviteter 2019.....	5
Økonomi.....	6
Planer og mål for 2020	6
1. Behandle saker i Klinisk etikk komite.....	6
2. Kompetansetiltak for ansatte i helse og omsorg	6
3. Videreutvikle samarbeidet med Klinisk etikk komite (KEK) på Kongsberg sykehus	6
4. Videre forskningssamarbeid med UiO, senter for medisinsk etikk	6
5. Søke etikkprisen 2020	6
Vedlegg 1: Mandat: Klinisk Etikk Komité.....	7
1. Bakgrunn for mandatet:.....	7
2. Metode.....	7
3. Mål.....	7
4. Klinisk Etisk Komité	7

Klinisk etikk komite i Kongsberg kommune

Klinisk etikk komité (KEK) i Kongsberg kommune ble opprettet 23. august 2017 etter en forespørsel fra ledelsen i Kongsberg kommune. Det ble utarbeidet et mandat for arbeidet. Mandatet er livssynsneøytralt og omhandler alle brukergrupper i helse og omsorg. Mandatet ligger som vedlegg 1 til årsrapporten. Komiteen rapporterer til kommunalsjef for helse –og omsorg.

Etikkarbeidet har fra starten vært knyttet opp til Universitet i Oslo, Senter for medisinsk etikk med opplæring, veiledning, kompetanseheving og forskning.

Hva er et etisk dilemma?

Et etiske dilemma oppstår når en opplever problemer som det ikke fins noen opplagt løsning på, og der den ene løsningen kan være like god (eller dårlig) som den andre. Et etisk dilemma utfordrer til å velge mellom ulike alternativer, og i etikk komiteen kan ansatte, bruker, pårørende og samarbeidspartnere får bistand til å se disse ulike alternativene.

Komiteen arbeider i hovedsak etter fire helse etiske prinsipper som også er hjemlet i Pasient og brukerrettighetsloven:

- *Prinsippet om velgjørenhet*
- *Prinsippet om ikke å skade*
- *Respekt for autonomi*
- *Prinsippet om rettferdighet*

Hva kan klinisk etikk komité bidra med?

Klinisk etikk komite kan gi råd og beslutningsstøtte om hvordan konkrete etiske dilemma og problemer kan løses. Eksempler på etiske temaer som kan drøftes er; omsorg ved livets slutt, bruk av tvang, innføring av omsorgs- og velferdsteknologi,

Klinisk etikk komite arrangerer seminarer og motiverer til systematisk refleksjonsarbeid og skal bidra til at pasienter og pårørendes møte med helsetjenesten blir best mulig. Komiteen har taushetsplikt.

Å legge til rette for etikk refleksjon i avdelingen bidrar til at:

- Den enkelte ikke er alene om etiske utfordringer
- Opplevelse av belastning i det på stå alene med vanskelige valg reduseres
- Bedre løsningsalternativ identifiseres

Hva gjør klinisk etikk komite?

Komiteen drøfter saker som helsepersonell, brukere, beboere eller pårørende opplever som vanskelige eller ubehagelige fordi det går på *verdiene* løs. KEK er et supplement til det etikkarbeidet Helse – og omsorg ellers driver med.

KEK bidrar til å styrke diskusjonene rundt viktige tema som for eksempel bruk av tvang, uenighet om hvilken behandling som skal gis ved livsforlengende behandling etc. De fleste slike situasjoner løses i hverdagen. Men noen ganger oppstår tvil- man er uenige om hva som er den beste løsning, og kanskje om hva som egentlig er problemet.

Klinisk etikk komite er et sted der man kan få drøftet slike verdispørsmål nærmere, og med fokus på at alle synspunkter kommer frem og også be om råd.

Klinisk etikk komite bistår de berørte parter gjennom å drøfte saken med dem – så langt dette er mulig. Komiteen er rådgivende, og treffer ikke beslutninger, har ingen sanksjonsmyndighet og er ikke en klageinstans.

Etisk kompetanseheving

Systematisk etisk refleksjon gir et nytt blikk, en hjelp til å se klarere, sortere og forbedre. Det hever kompetanse på tre nivåer:

1. Evne til å **identifisere** etiske utfordringer i ulike situasjoner
2. Evne til å **reflektere** og **analysere** de etiske utfordringen
3. Evne til å **håndtere** etiske vanskelige situasjoner i praksis

KS, Den lille etikk veilederen, Aadland og Eide

Hvem kan kontakte klinisk etikk komité?

Komiteen tar imot henvendelser fra ansatte, pasienter og pårørende i Kongsberg kommune. Ved drøftinger av saker inviteres berørte parter til å delta i drøftingen av saken.

Medlemmer i klinisk etikk komite Kongsberg kommune i 2019

Funksjon i KEK	Navn	Tittel	Kontaktinformasjon
Leder	Karin Aaker	Palliasjon og kreftkoordinator	karin.aaker@kongsberg.kommune.no 47673187
Sekretær	Lill Tone Grahl-Jacobsen	Kvalitetsrådgiver	lill.tone.grahl-jacobsen@kongsberg.kommune.no 911 40 595
Medlem:	Geir Askim	Avdelingsleder Laagen Arbeidssenter	geir.askim@kongsberg.kommune.no 48166126
Medlem:	Ellen Marie Janse Van Vuuren	Kommunepsykolog	ellen.marie.sivertsen.janse.van.vuuren@kongsberg.kommune.no 46812770
Medlem:	Frode Hagen	Kommuneoverlege	frode.hagen@kongsberg.kommune.no 48166503
Medlem	Reidar Aasbø	Sokneprest	reidar.aasbo@kongsberg.kommune.no 90976672
Medlem	Lars Tyldum	Innbyggerrepresentant	larshtyldum@gmail.com 92402994
		Jurist	Kommuneadvokat innkalles ved behov

Møter i klinisk etisk komite 2019

Klinisk etisk komite har hatt 10 ordinære møter

3 januar 2019

4 april 2019

5 september 2019

7 februar 2019

2 mai 2019

10 oktober 2019

7 mars 2019

6 juni 2019

1 november 2019

5 desember 2019

Innkommne saker 2019

Klinisk etisk komite har mottatt og drøftet 4 saker. Sakene angis med temabeskrivelse.

Sak 1.2019 Bruk av tvang ved flytting

Sak 2.2019 Pasientens autonomi ved bruk av GPS

Sak 3.2019 Møtegjennomføring (saken avlyst pga sykdom)

Sak 4.2019 Kultur på arbeidsplass

Sak 5.2019 Velgjørenhet og livskvalitet

Fagdag om samtykkekompetanse 7.11.19

Vurdering av samtykkekompetanse er et komplisert tema for mange ansatte i helse –og omsorg, og dette har vært tema i flere saker.

I samarbeid med Universitet i Oslo, senter for medisinsk etikk, arrangerte Klinisk etikk komite en fagdag med tema: Etikk, pasientautonomi og samtykkekompetanse for 70 ansatte.

Aktiviteter 2019

Dato	Aktivitet i Kongsberg kommune
07.01.2019	Drøfting – avklaring ang verdier som oppfølging etter drøfting i komiteen
05.09.2019	Samarbeidsmøte med KEK ved Kongsberg sykehus
09.10.2019	Etikk undervisning hos Fagskoleutdanningen i psykisk helse
07.11.2019	Fagdag i etikk for ansatte i HO tema: samtykkekompetanse
05.12.2019	Planlegge fagdag 2020 i samarbeid med KEK ved Kongsberg sykehus
05.12.2019	Formøte til en sak meldt til drøfting
	Samarbeid med Senter for medisinsk etikk
2 og 3 april 2019	Oppstart og erfaringsseminar arr. Senter for medisinsk etikk
09.05.2019	Nasjonal nettverksdag for etikkveiledere og etikkfasilitatorer ved Senter for medisinsk etikk
12.06.2019	Fokusgruppeintervju og dialogseminar på Senter for medisinsk etikk
07.11.2019	Senter for medisinsk etikk observerer komiteen i en drøfting
20.11.2019	Fokusgruppeintervju og dialogseminar på Senter for medisinsk etikk

Økonomi

Komiteen disponerer ingen økonomiske midler. Tjenestestedet til komiteens medlemmer dekker lønnsutgifter og reiseutgifter til samlinger i Oslo. Innbyggerrepresentanten får møtegodtgjørelse og dekt sine reiseutgifter.

Planer og mål for 2020

Komiteen vil arbeide videre med følgende i 2020:

1. Behandle saker i Klinisk etikk komite

Komiteen møtes 10 ganger i året og behandler fortløpende saker. I tillegg er komiteen åpen for å gripe tak i temaer som seksjonene vil ha på dagsorden. Ved behov flytter komiteen seg til avdelingen som ber om bistand.

2. Kompetansetiltak for ansatte i helse og omsorg

I 2020 har Klinisk etikk komite tre hovedmålgrupper for kompetansehevede tiltak:

- 14 helsefagarbeidere og hjelpepleiere i Kongsberg kommune som tar fagskoleutdanning i psykisk helse
- 20 lærlinger i helsearbeiderfaget med instruktører
- Deltaker i prosjektet: «Flerkulturelt lederskap og medarbeiderskap»

3. Videreutvikle samarbeidet med Klinisk etikk komite (KEK) på Kongsberg sykehus

Felles fagdag med Kongsberg sykehus våren 2020

4. Videre forskningssamarbeid med UiO, senter for medisinsk etikk

- Delta på nettverkssamlinger på UiO, Senter for medisinsk etikk
- Videre forskningssamarbeid med UiO, Senter for medisinsk etikk

5. Søke etikkprisen 2020

KS skriver: Formålet med etikkarbeid er å styrke brukernes opplevelse av at helse- og omsorgstjenestene ivaretar deres verdighet og integritet. Satsingen skal bidra til at kommunene styrker den etiske kompetansen og etablerer et systematisk etikkarbeid.

Etikkprisen deles ut av satsningen Samarbeid om etisk kompetanseheving i KS. Satsningen er en faglig ressurs for kommunenes systematiske arbeid med etikk, verdibevissthet og etiske utfordringer i helse- og omsorgstjenesten. Satsningen finansieres av Helse og omsorgsdepartementet, og har et formelt samarbeid med Senter for medisinsk etikk.

Prisen lyses ut i mai/ juni 2020. Kongsberg har blitt utfordret til å formulere en søknad og klinisk etikkomite tar denne utfordringen.

Vedlegg 1: Mandat: Klinisk Etikk Komité

1. Bakgrunn for mandatet:

En klinisk etikk komité (KEK) drøfter saker som helsepersonell, brukere, beboere eller pårørende opplever som vanskelige eller ubehagelige fordi det går på verdiene løs.

Den bidrar slik til å styrke diskusjonene rundt viktige tema som for eksempel mangelfulle helsetjenester, bruk av tvang, uoverensstemmelse med pårørende, avslutning av livsforlengende behandling etc. De fleste slike situasjoner løses i hverdagen. Men noen ganger oppstår tvil- man er uenige om hva som er den beste løsning, og kanskje om hva som egentlig er problemet.

Etikk-komitéen er et sted der man kan få drøftet slike verdispørsmål nærmere, og også be om råd.

KEK bistår de berørte parter gjennom å drøfte saken med dem – så langt dette er mulig. Komitéen treffer ikke kliniske beslutninger og har ingen sanksjonsmyndighet.

Mandatet er livssynsnøytralt og omhandler alle brukergrupper i helse og omsorg. Befolkningsrepresentant representerer «utenfra blikket».

2. Metode

På forespørsel drøftes konkrete etiske problemstillinger.

KEK skal gi råd om hvordan konkrete etiske problemstillinger kan løses, og være et forum der brukere, pårørende og helsepersonell kan få drøftet slike problemer i forkant eller etterkant. Berørte parter deltar i møter.

3. Mål

Øke kunnskap om etikkarbeidet i helse og omsorgstjenesten.

Fremme samtale og refleksjon om etiske problemstillinger og dilemmaer.

Bidra til bevisstgjøring om etiske problemer som har med ressursbruk og prioritering å gjøre.

Bidra til at brukere og pårørendes møte med tjenesten blir best mulig.

4. Klinisk Etikk Komité

Leder:	Karin Aaker	Prosjektleder prosjekt palliasjon	karin.johanne.aaker@kongsberg.kommune.no
Sekretær:	Lill Tone Grahl-Jacobsen	Kvalitetsrådgiver	lill.tone.grahl.jacobsen@kongsberg.kommune.no
Medlem:	Frode Hagen	Kommuneoverlege	Frode.Hagen@kongsberg.kommune.no
Medlem:	Reidar Aasbø	Sokneprest	Reidar.aasbo@kongsberg.kommune.no
Medlem:	Ellen Marie Janse van Vuuren	Kommunepsykolog	Ellen.Marie.Sivertsen.Janse.Van.Vuuren@kongsberg.kommune.no
Medlem:	Geir Askim	Avdelingsleder Laagen Arbeidssenter	geir.askim@kongsberg.kommune.no 48166126
Medlem:	Lars Tyldum	Innbygger- representant	larshtyldum@gmail.com
Jurist:	Kommuneadvokat innkalles ved behov		

Klinisk Etikk Komité rapporterer til kommunalsjef for Helse og omsorg.